

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Duminic'a; éra cindu va pretinde important'a materiilor, va ési de trei séu de patru ori in septemana.

Pretiulu de prenumeratune.
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
diumetate de anu	4 fl. v. a.
patraru	2 fl. v. a.
pentru Romania si strainotate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
,, diumetate de anu	6 fl. v. a.

Pesta, in 17/29 fauru 1872.

Pre cindu in Boemia, cehii cei cerosi din dia in dia se ascépta la disolvarea dietei si publicarea de alegeri directe pentru senatulu imperiale, — pre bas'a lege de curendu votate, carea ieri trecu si prin cas'a boerilor, — noa precum amintiramu in nrulu precedinte, din Viena, prin mana confidentialie ni se reporta despre unu planu forte ciudatu, ce tocmai s'ar combiná in sferele politice si diplomaticce superiori. Dr. Rieger din Praga sè fia acelu personagiu, prin carele sè se fia descoperitul planulu. Dupa acestu planu, si a nume, dupa „genialele“ consilia a dlui c. Andrassy, s'ar fi recunoscutu cumca in fericit'a Austro-Ungaria — numai cehii ar fi, cari prin impetrir'a loru opositiune ar turburá pacea si armonia intre popora, si mai departe — cumca Austria cu multele ei natiunalitati — n'ar fi in stare de a-i infrená si domolí pre acesti cerosi cehi, de unde asia dara Boemia cu cehii ar fi a se cede — Germaniei, seu proprie Prussiei, carea iute ar scí se inadusiesca tota miscarea si — „resistint'a slavo-cehica!“ De com pensatiune seu ecuivalinte — Prussia ar avé se ceda Romania, a carei destinatune, din óra ce tronulu ei a devenitul la Hohenzollern, n'a fostu alt'a. Romanii sunt unu popor forte bunu si usioru de guvernare. Nu sunt cehi, nu sunt husari, ci cátiva putieni pinteni unguresci ar ajunge pentru d'a li insuflá respectu!

Despre acestu planu Russia sè fia aflatu dejá si — de atè se splica contra-actiunea Russiei prin drumul de feru ce vré se leg'e cu Jassi, spire a paralisá pre nemti. De aci se splica intrigele ce tocmai astadi se intelnescu la Dunarea de diosu.

Déca istoria n'ar fi atatu de aventuriósa, am tiené-o de visul tuui nebunu; dar — dupa cát'e planuri si intreprinderi aventurióse si reactiunarie avuramu trișta fericire d'a vedé pana acumu din partea diplomatiei moderne, némtio-magiare, nu potemu dice despre elu, de cátu ca — e demnu de capatin'a unui Andrassy. —

Prussia — mai nainte avea tractate cu Russia, patron'a sa, pentru prinderea si retramitera tuturor desertorilor si refugitorilor din provinciele muscalesti. Acele tractate au espirat si — nu mai este nici o trebuinta d'a se renoi, caci Prussia cea poterica, dragalasi'a de ea, de buna voia face amabilului seu vecinu acelesi servitia de calau.

Sub 21 ian. a. c. prefectulu (Landrat) tienutului Orteburg publica prin buletinulu seu oficial ordinulu ca — „toti supusii rusi si poloni fora pasporturi, cari s'ar areta ca cersitori, ca vagabundi, seu ca altfelui de persone genante („lästige Personen“) respective „pericolose,“ numai dé cátu sè se tréca, respective escorte die preste granitia“

Acésta ordinatiune dice forte multu. De dupa acésta, nici unu supusu, nici unu emigrante rusescu, nu este scutitu in Prussia de arestare si dare in man'a politiei muscalesti.

In acésta privintia de curendu, in 15 fauru, se fece o interbelatiune in camere representativa a Prussiei, punendu-se guvernului intrebarea: déca elu tiené ordinatiunea citata, de justificabile dupa leg'e? La acésta intrebare ministrulu de interne a respunsu că — „da,“ — din scurtulu motivu, caci — „dreptulu d'a mi concede trecerea peste granitia a persoanelor „genante,“ ci d'a le respnge, jace deplinu in competint'a autoritatiloru administrative.“

ALBINA.

Prenumeratuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a; căte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

— XXX —

Pentru anunț si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde căte 7. cr. de linia; repetitie se facu cu pretiu scadintu. Pretiulu timbrului căte 30 cr. pentru una data se antecipa.

Acésta sè si-o insemne bine ai rstri din Romania libera, cea atatu bruita de felu de felu de vagabundi spioni straini.

Scrisie mai recenti din Francia int'o privintia nu potu fi imbucurarie pentru lumea liberale, de óre ce alea necontenitul anuncia că monarchist, si mai cu distingere — imperialist, ii pusu in lucrare machinatiunile loru iernali intr'unu modu atatu de amenintoriu, că guvernul republicei la demnarea deputatilor republicanu, fostu constrinsu sè iée mesurele ce mai energice contra intrigantiloru tiratori de tiéra, — si mai alesu conta imperialistiloru e indreptata atentiuni guvernului, carele a si datu dejá ordin pentru arestarea mai multoru corifei imperialisti, despore cari se dice că planuia o noua lovitura de statu, pentru ca era cascigata dejá o mare parte a armatei franceze, careia pe semne i-sa urit de gloria dubioasa a guvernamentului semi-republicanu, representantu atatu e fidelu in atitudinea siovaitoria a betrului Thiers, care nu s'a potutu resole pentru o adeverata republica radicale, carea sè fia inchis u calea tuturor intigrantiloru pretendenti de tronu.

Facia cu aceste machinatiuni de imperialistiloru mai alesu se dice, a presiedintele republicei e gata a lá mesurele cele mai estreme, si se afiria cu multa probabilitate, că in caturi pote se disolve adunarea de

sailles, carea si asié e inspirata mai multu de intentiunile si tendintiele de partida, de cátu de binele comunu alu patriei, carea indesiertu reclama totu m'reu reformele cele mai radicali, cari r potó re'naltiá la demnitatea ei de nainte. —

Bravulu cetatiénu Gambetta asemenia vediudu periculu mare ce ameninta republie'a, s'a pusu in neintrerupta atingere, atatu cu guvernul, cátu si cu republicanii de tote nuansele, consultandu mereu pentru salvarea sistemului republican contra neamiciloru orbti de patime si interese personali.

Partid'a republicana din Spania in prezinte desvóltă o activitate mare. In tete intrunirile ei mereu se discuta abdicia regelui. Mai multi corifei ai partidei au plecatu spre Paris, cu scopu de a se consultá cu capii republicanilor din Francia pentru o actiune comună. Scopulu finalu alu acestei actiuni e o rescoda generale cu armele 'n mani pentru proclamarea republicei in Spania. Si la casu de buna reesire, regelui i-ar fi asecurata liber'a reinturnare in patri'a sa natale; insa regele mai bine-ar face déca n'ar accepta acésta casualitate, ci ar cantă se plece mai de timpuriu.

Noulu ministeriu alu Spaniei inca nu poate avé o durata mai indelungata, de óre ce e totu asié de reactiunariu si retrogradu ca celu de mai nainte, ba personele cari compunu acestu cabinetu sunt remarcabili prin trecutulu loru celu odiosu.

Diet'a Ungariei.

Siedint'a casei representantiloru din 24 fauru.

Dupa autenticarea protocolului si prezinta petitiunilor se continua desbaterea generala a sup'r'a proiectului de lege in privintia legii electorale. Celu d'antai cuventatoriu e

L. Mocsári, carele prin memorabilulu seu discursu condamná din capulu locului proiectulu de lege. Eu, dice densulu, in acestu proiectu de lege dorere nu gasescu alta ca, de cátu o

despoare de dreptu. Mi voi luá libertatea de a demonstra acésta afirmatiune a mea. Bagatine séma, dloru, ce cuprinde in sine §-lu alu doliile. Acésta dice că in sate remane patrindu de sesiune si possesiunea de asemenea valoare cu acesta, si in sate numai, darea de pamentu poté bas'a dreptul de votare. Acésta pan' acumu n'a fostu asia, pentru că panu acumu cu privintia la asei posesori, cari n'au posiedutu unu patraru de sesiune, s'a luate de baza venitulu de 100 de fl. si deci panu acumu au alesu forte multi dileri cari nu posiedu $\frac{1}{4}$ de sesiune. Acuma va fi altimetre, §-lu 2 ii eschide pre acestia totalminta de la dreptulu de votare. Ce va fi consecint'a? Aceea, că toti cari pan' acumu avendu casa, gradina seu via, au avutu dreptulu de a vota, in viitoriu vor fi despoati de acestu dreptu. In privint'a acésta voi aduce unu exemplu, pentru că date oficiale nu am. In satul unde locuiescu eu, numerulu alegatorilor pana acumu a fostu 80, fundu insa cei mai mare parte a comunei — dileri, cari an case, fundu intravilanu, gradina seu via, s'a disu că au unu venitul de 100 de florini. Acuma am combinatul tréba si am aflatu că in locu de 80 de alegatori vor fi numai 15. Nu me indoescu că acésta se va intempla si in alte locuri, si de aci se vede că acésta spurcata lege este o despoare de dreptu. Facandu-si apoi observarile la possesiunile de prin orasie, trece la dispusetiunile proiectului de lege referitorie la Ardealu. Modificarea ce s'a facutu in acésta privintia nici nu merita amintire, că adeca preotii si invetiatorii se provedu cu dreptulu de votare; intru tote cele dispusetiunile de banu acumu remanu in igere. —

Condeputatulu meu Sig. Popu a adus date de mare importanta spre ilustrarea starii din Ardeau. In acésta privintia l'a atacatu amiculu meu Gav. Kemény; eu marturisescu, că n'am nici o voia de a aperá pe condeputatulu meu Sig. Popu, dupa ce la finitul discursului seu a paresit u cea mai mare parte din argumentatiunile sale. In interesulu causei eu acceptu ce densulu a paresit, si me voi incercá a aperá datele sale contra atacurilor ce i le facu amiculu meu Kemény. Cum stă cau'a electorală in Ardealu? Asia ca pana acumu, pre bas'a municipală, tocmai precum a statu odiniéra in Ungaria, candu cottulu Bihorului pre séma teritorului seu de 200 de mile patrate, a tramis u numai doi ablegati, — éra cottulu Torna cu teritoriu de 10 milo — a tramis u Asia stă Ardealul si astadi in privint'a impartiri cercurilor electorală. Cottulu Albei-inferiore cu 213,000 de locuitori tramite doi reprezentanti. Astfelu de esemplu asi poté cită mai multe. Asia, amiculu meu L. Makrai reprezenta 90,000 de susflete, pre cindu multi dintre condeputatii nostri reprezenta numai căte 14,000. Cátu pentru orasie, sunt 18 dimpreuna cu orasiale tacsali, cari au dreptulu d'a alege reprezentante separatu.

Intre acestea sunt unele, d. e. Elisabetstadt, cu 2650 de locuitori, si tramită căte doi ablegati. La acésta, on. casa, credu că nu e de lipsa nici unu comentariu. Aceste date sunt de stu de chiare. Si prin ce a vrutu dlu ministrul alu internalor si amiculu meu Kemény sè combata aceste date? Ei au disu că nici in Ungaria nu sunt mai bine impartite cercurile, a numednulu ministrul a citat de esemplu orasulu Debretinu, carele are 46,000 de locuitori si tramite trei ablegati. Ací insa, intre ablegatii comitatensi, cari de comunu reprezenta căte 30,000 de susflete, si intre ablegatii Debretinului, cari fie-care reprezenta 15,000, nu e difrentia nici pre departe asia de mare ca intre ablegatii Ardealului si ai Ungariei. Pre langa o astfelu de impartire a cercurilor, ori cum să fia censulu, nu se poté afirmá, că reprezentanti a Ardealului stă pre basa corecta.

Dar cum stămu cu censulu? Amiculu meu Kemény a disu, că in 1848 in privint'a censului s'a lusat u suma rotunda. Ce a fostu

consecint'a acéstei sume rotunde? Aceea, că in Ardealu, dintre poporul seracu s'a despoiatu de dreptulu de alegere 50,000, cari intre asemenea impregjurari de possessiune in Ungaria ar posiede dreptulu de alegere. (Strigari din stanga: „Asia!“) Pentru că, comparandu relatiunile claselor de datori si proprietari din Ardealu cu cele din Ungaria, pre temeiul datelor sicure potem afirmá, că in Ardealu mai multu de 60,000 ar trebui să posiedă dreptulu de alegere, posiedu insa numai 10,700. Amiculu meu Kemény a afirmat, că elu va combate datele condeputatului meu Sig. Pappu, si densulu a credutu că face acésta afirmandu, că nu e adeverat cumca in Ardealu sunt numai 81,000 de alegatori, pentru că sunt 110,000. Dar eu cred că Sig. Popu n'a intielesu intre cei 81,000 de alegatori — sassi si alegatori din orasie. Si deoarece nu ii-a intielesu si pre acestia, atunci datele sale consuna pre deplinu cu datele lui Kemény, pentru că acésta a disu, că intre alegatorii din Ardealu sunt 50,000 de secui, 20,000 de nobili, la olalta 70,000; deoarece adaugem la acestia acele 10,700 de voturi, cari sunt impartite intre tineri, atunci sunt 81,000 de alegatori. — Urmarea censului deci este, că in Ardealu s'au despoiatu de dreptulu de alegere 50,000 de romani. Din tôte aceste cause nu primesc proiectulu de lege.

Al. Mocioni primește proiectulu de conclusiune alu lui Irányi. (Interesantele discursu îl vom publica intregu in nrulu viitoru.)

Al. Bujanoits desigur multe defekte in proiectulu de lege, totusi ilu primește de baza alu desbatelerii speciali. Nici densulu nu-i vine la socotela că se sustiene dreptulu de alegere alu nobililor, acésta este o anomalia, ce densulu o reproba si se mira că opusatiunea nu face frontu contra aceleia. I pare reu că in 1848 candu s'a statorit u calificatiunea, nu s'a considerat mai multu calificatiunea spirituala, cultură. Elu inca e nemultamit u impartirea cercurilor electorală, dar dice ca inca n'a sositu timpulu pentru o reforma asia de radicala.

S. Vukovits reproba proiectulu de lege, fundu nechiari si incalcit. Ministrul dice că olu a vrutu să procede pe drumulu de midilociu intre teoria si praesa la reform'a legii electorale din 1848, dar proiectulu de lege nu corespunde nici criterialor teoriei, nici celor a praciei. Ministrul a avutu norocirea de a luá sub pen'a sa corigenda cea mai importanta lege din 1848; aci ar fi trebuitu să reflecte densulu la suatulu barbatilor, cari in 1848 au exercitatu cea mai mare influența a sup'r'a crearii acestor legi si dintre cari — multiamit a Domnului! — traescu inca multi, intre acestia si barbatul, carele a fostu ureditorul spiritual (adecă Kossuth) alu acestor legi. (să traiasca din stang'a estremă.) Si densulu reproba, ca toti opositionalii, nedrépt'a impartire a cercurilor electorală, mai alesu acelor din Ardealu, si că censulu e necorectu statorit. In fine se dechiară pentru primirea proiectului lui Irányi. (Aprobare din stang'a estremă.)

Siedint'a casei representantiloru din 26 fauru.

Dupa autenticarea protocolului Fr. Hoós interpela intregu ministeriulu in afacerea comisiatului reg. din Segedinu. Cuventatorulu dice că acestu comisiat in adeveru apera securitatea averii, dar periclită libertatea personală si ar fi mai bine déca Al. Rózsa (famosulu lotru magiaru) s'ar elibera, decatul să domresca si mai departe acestu comisiat. Intréba apoi ministeriulu că óre are de cugetu să puna capetu neleginirilor ce se comit u comisiatului din cestii? Interbelatiunea se predă intregu ministeriului.

J. Schwarz interpela pe ministrul interbelor, ar. tandu că, conformu §-lui 20, punctul c) din legea municipală, individii cari stau cu municipiale in referintă de arenda seu ratocinu, nu potu fi membri ai comitetului cotensus. Intréba deci pre ministrul interbelor, déca scie elu că numerul astorufelu de indi-

vidi e asia de mare, incătu e forte dificultata constituirea comitetului cottenham, déca e ca se se tinea legea cu rigore; — mai departe, déca seie ministrul a-estă, ce felu de mesuri are de eugetu a luă pentru a asigură autoritatea legii? in fine daca are de eugetu a presenta unu proiectu de lege referitoriu la modificatiunea amintitului §. 20 punctul c)? Interpelatuna se va predă ministrului interpelatu.

Casă trece apoi la ordinea d-lei si continua discusiunea generala a supr'a proiectulu de legea electorală. Al. Csanády si Bobory vorbescu cu vehementia contra proiectului de lege si primescu proiectul de resolutiune alui Irányi.

Sig. Chorin tieșe proiectului de lege de unu experimentu si acăstă este o mare erore. Numai la unu cadavru este permis u face experimente, nu insa la unu organismu viu, nu la unu organismu de statu. Se nisuesce apoi a aretă desavantajiale sufragiului universalu, de care s'a folositu o sistema de regim cesaristicu, pentru a majoră orasiale liberali si republicane din Francia prin mass'a poporatiunei crude a tierii. Primesce proiectul lui Tisza.

J. Schwarz nu primesce nici proiectul de lege alu guvernului, nici proiectul de resolutiune alu lui Irányi, nici alu lui Tisza! Elu dice că tocmai din impregiurarea, că poporatiunea nostra in privintă culturoi generali e forte inapoiata, dreptulu de alegere este la noi unu factoru cu multu mai important in viéti de statu de cătu ori unde aiuria. Si tocmai pentru că in referintele nostre culturale reulu si daunele abusului, ce se face de dreptulu de alegere, se semte indoită ca aiuria, — trebuie să grigim de regeneratiunea legii electorale din 1848, si să nu facem numai o simplasi defecțuoasa modificatiune a aceleia, precum face guvernul si Tisza.

Cuventatorul afa cele mai mari difi- cultati, cari facu imposibile regulararea cestini electorale, in impregiurarea, că legile electorale din 1848 au lasat neresolvite cele mai importante cestini relative la aceasta causa. Daca insa legea din 1848 e atătu de defectuoasa, in cătu e nefolosibila pentru unu statu adeveratu parlamentariu, de cătu urma numai că acumă să se crede o astfel de lege, carea să corespunda tuturor postulatelor.

Proiectul lui Tisza nu-l pote sprigini pentru că după a sa parere opositiunea trebuie să aiba două scopuri. Unul este ca proiectul ei să cescige majoritatea si vigoarea de lege. Daca acăstă nu-i succede, atunci opositiunea cauta să ajunga alu doilea scopu si a-estă constă in executarea id-iloru, cari preponderedea celu putieni timpulu ce să intrebuintiu la desfasurarea loru. Antaiul scopu, proiectul lui Tisza insa nu-l pote avea, căci Tisza respinge proiectul guvernului, si avisédia pe ministrul internalor si substerne altul; éra o ideia, a carei pronunciare ar fi alu doilea scopu alu procedetiei opusetiunei, nu este in proiectulu nechiaru alu lui Tisza. Decei din acestu punct de vedere nu-l pote primi (St. Patay: „Sunt două ore, eu me ducu.“ Ilaritate.)

Schwarz se apua apoi de proiectulu lui Irányi, si-lu critica, se nisuesce a combate afirmatiunele lui Al. Mocioni, vorbesce despre sufragiului universalu din punctu de vedere scientificu, si se nisuesce a aréta cătu de necoresponditoru ar fi pentru Ungaria sufragiului francesu si substerne urmatorulu proiectu de resolutiune:

„Casă representantiloru să avisedie pe ministrul internalor, ca să intregiasca proiectulu de lege substerne casei, în astfelu de paragrafi, conform carora, sustinendu parte a déca relativa la conscriptiunea alegatorilor, totu insu in versta de celu putieni de 20 de ani, si caro nu stă sub potestate parentesca, sub actiune criminala, pedepsa său concursu, să posidă facultatea de alegere, daca a) scie serie si celi, său b) a possese facultatea de alegere pre temeiul art. de lege II. (pentru Ardealu) si alu art. de lege V din 1848 cu ocasiunea primei alegeri dietali, ce urma după sanctiunea acestei legi; corumpere, prestatii si batâile ce se facu la alegeri, si la pregatirile pentru acestea să se pedepsescă aspru, si cercurele electorale — sub intelegeri du-se si Ardealulu — să se imparta cu privindia la referintă numerica a poporatiunei cătu mai dreptu si scitabilu; se se ié dreptulu de o alege representante dietali — cu exceptiune candu isi dau demisiunea la inceperea pre luerarilor electorali desfășoară prin lege — membrilor casei magnatilor, ampoliatilor de statu si de comitat, si tuturor acelora cari

stau cu guvernului in referintă contră sub or' ce nume; alegerea să fia secreta; creată pre temeiul principalor citate estindă si a supr'a Ardealulu?

Aredicarea siedintiei la $\frac{2}{3}$ ore.

Pornirile activistice in Transilvania.

Căsi dup'o parola — a timpului, a sităii, său — a unei intrige mai inalte, i rite locuri, la diferite ocazii, se în- anul trecut manifestatiuni din partea nilor Transilvaniei pentru o politica de vitate, o politica, a carei adeveratu intice concentrată intru atătă si numai atătă, ca rulu nostru, său mai adeveratu vorbindu putieni alegorii ai nostri, in acele pcercuri electorali, căte ni ofere gratia legi giare, să iee parte la vitóriele alegeri și dietă din Pesta.

Acesta porniri — fora să ne fia supne-au atinsu forte de aproape; pentru că in contra bunelor nôstre credintie politică a provonit că, ni-am redicatu, la ro nostru, si noi vócea, firesc in modulu pralu nostru, contra aceloră, tienendu-le de ciri său amagiri, după cum le tienem si astadi, totu mai multu convingendu-ne totă di'a, că — intent'una bună, dar amare, la eci mai multi a jocatul rola principale.

Intra persoanele de frunte la manifesta- nile de indegetată natura, a fostu dlu pr popu de Zernesci J. Metianu, unu barbat, reie nici o data n'a lipsit din veri-ce combi- tiuni națiunali ale nôstre. Deci atacurile ce facutu acelora porniri si autorilor loru, fir că au atinsu si pre Santi'a sa; si — intre se- erile de aperare si justificare ce ni se tram- ra din multe parti, de mai multe septen- ni jace pre mésa un'a a Sanctie sale, — eci si după natur'a, cuprinsu si tonulu ei, si la- pa insemetatea autorului: — detoriamu publicare ne-amenabilu, pre care déca totusi nu amenat'o, a fostu eci dlu autoru, modelu de molesia intru judecată sa despre sine, ră- pus'o pr'c multu la discretione, prin ce ră- impus'o grea oblegatiune, oblegatiunea d-a si face onoreu unui comentariu seriosu, unu lucru pentru care tocmai în presinte abia dispunem de timpul si liniscea necesaria.

Împarendu-ni-se dejă pré lunga a..., rea publică, venim a pune astadi naint onoratului Publicu articulul justificatoriu și parintelui protopopu Metianu, dar observandu din capulu locului că, impregiurările nici ac ma nu ni ieră, a-lu glosă cu acea solicitudir pre care ar merită-o, si asiă reflesimile nôst avendu a fi mai multu numai fugitive. Articlu amintit suna :

Zernesci, 16/28 ian. 1872.

Ce am facutu? si — de ce?

Intelegerintă tienutului Zernesci in Ardelu, a tenu tu in 13/25 dec. a. tr. o adunare, in care a luatu conclusulu ca să indropte o adresa de provocare catra comitetulu națiunalu din 1861/3 in care să-lu răge, ca să lucre pentru conchiamarea unui congresu națiunalu.

Diurnalele nôstre, mai alesu „Gaz. Transilvaniei“ ni a luatu acestu pasiu in nume de reu, dandu-i unu intielesu falsu. De aceea intru interesulu adeverului si alu intelegeriei re-i- proce me vedu indemnatum a rogă pre on. Redactiune, să binevoiescă a dă locu in stimabil'a „Albina“ urmatorilor mele espliatiuni.

Nainte de tōtē trebuie să premitu că, desi nu-mi atribuiesc niscari cunoștințe intinse in politica, si nu voiu se me privescu de condiciori națiunalu, totusi ca unu membru alu națiunei mole, si ca unul carele am luat partea mai la tōtē adunările nôstre națiunali de unu timpu incocé, voiu incepe cu o scurta reprivire spres intemplantimile cele memorabile din 1848, candu națiunea nostra ea si-a decretu insa punerea sa in sirulu celorlalte națiuni conlocutorie din patria.

De la anulu 1848 incocé, intelegerintă nostra romana, cu capii bisericesci in frunt n'a crutat nici o osteneală si n'a lasat să trece nici o ocasiune, nefolosita pentru asigurare esistintie națiunei sale. Spre scopulu acesta s'a conchiamat adunarea cea memorabila națiunala din 3/15 maiu 1848 in „Campula libertății“, spre scopulu acesta s'a transisutu deputatiuni numeroase pre la Dietă din Clusiu cea din Pesta, si pre la Innsbruck unde se afa atunci Imperatul; spre scopulu acesta s'a transisutu după redicarea absolutismului, alte deputatiuni la Viena. Spre scopulu acesta s'a convocat congresoile națiunali din 1861 si 1862;

ulu acesta au participat deputati si nostri romani la Dietă din 1863/4, atu in senatul imperiale. Spre sco- stă au participat barbatii nostri de in- la conferintă regnicolare din 1865 de Julia; scopul acestuia a servit pa- idaria a deputatilor si regalistilor ro- la Dietă anului 1865 din Clusiu; spre acesta in fine conferintă națiunala, cu alta ocazie la 1866, in Alba-Julia, tramitera unui memorialu la inaltul cu cutare capu bisericescu. Va să dica, să romana, de la 1848 pana la finea 866, a fostu in activitate si solidaritate pentru cascigarea drepturilor na- tionali.

Irere insa că bun'a intielegere, si soli- ce stepanise pan' acel intre conduce- junei romane, de la acelu anu incocé esce, — din cauza că otarirea con- din Alba-Julia, pentru de a trimitu memorandu prin capu bisericescu, din dosulu unor'a, si se intieleg fo- ră a loru — să schimbă intru atătă, in- tru substernearea acelui memorandu- lulu tronu, — ne pomerimă că din omnioru G. Baritiu si Dr. J. Ratiu, subserieri la niste plenipotiu, prin cei domni se impotresc „a subster- nătorilor locuri, său tocmai și inaltul ui dorintie sisuferintie ale romanilor, potu face cunoscute prin dietă tierii, adunările municipali, mai indatorin- i doi domni, a lueră si pentru o ban- tra, s. a.!!

voiu atinge că — propriu cine, si tu cauza neintielegerei, precum nici orbi de sărtea ce a avut'o petitiunea de la Baritiu si dr. Ratiu; dar nu potu ne-o servită aceea că, cauza naționala, care pan' acel se tractă in adunari na- pără, de acel incolo, apuca — după ne- se pără, spriginita fiindu de unele plenipotiu, din care evinémentu totu de o data s'a arătăntre conduceorii națiunei și semen- tă neintielegerei. *)

aceea urma impacarea Coroniei cu Romanii si la dietă acăstă participara la dieta de incoronare si credintio- si propani si statoritu in Clusiu, ca intre or- ce imprejurari să fia si să posăsescă actiuni, si a eluptă drepturi națiunali; dar e maiorisati si desconsiderati de par- potere, la incheierea sessiunii unii ii se reîntorsera a casa cu acea con- romanii n'ar mai avé ce se caute in Pesta; altii se asiediara prin po- stui guverniali si — tacura.

Dupa acestea, apropiandu-se alegerile die- taldin 1869, se intr-unescce conferintă de la Mercuria, care in mare majoritate decide că: dincaus'a legei electorale, nefavorabile pentru romanii, romanii să un partecipe la alegerile de deputati dietali; spre scopulu acesta se alege si un comitetu pentru executarea concluselor, carele insa curendu se disolva de regim.

Resultatul practicu alu decisiunilor de la Mercuria a fostu, că alegorii romani in cele mai multe cercuri electorale, nu numai nu s'au tientu passivi, dar inca au alesu neromanii, in alte locuri chiar pre cei mai neimpacati contrari ai romanilor, mai in altele, unde n'au mersu romanii la urna, au mersu neromanii si au alesu deputati după vintia loru, — Unu singuru ca a alesu unu romanu passivistu, inma' concluzorul din Mercuria n'a persu la data.****)

*) Să iotăm bine acăstă: au fostu ai- ana la 1866 in continua activitate de pentru cascigarea drepturilor romanilor. Dar nu totu asiă si mai departe, nu vedé. Red.

pan' acel n'a fostu pre calea petitiunilor? Să nu ne inselăm. Caus'a a fostu ebue cauta in caracterul domni- !

intru că bas'a sperantiloru de pana la himbare referintelor li-a peruit de ! si asia unii au remas cu ochii atentii. Viena, altii iute si-ai intorsu pri- virea, Buda-Pesta, si mai altii cu indigna- iunisit, iuchisu inim'a si pentru Viena, si pen- tru Buda-Pesta !! Red.

****) Cu unu cuventu, conclusulu de la Mer- curia — nu s'au esecutat cu rigore, parte- mentul guvernului magiaru a pusu pede- catiuni esecutivu, parte pentru — lasitatea conduceorilor poporului. Si apoi — slabitudi- na oménilor se atribue — principele. R e d.

Dietă din Pesta, prin retragerea năremasă stirbită său trunchiata; căci Transilvania n'a fostu precum nu e nici astazi nerepresentata. Pesta,) era scopulu opositionei nu pote fi altul, de cătu a impedeacă actiunea guvernului presentu prin nerepresentarea Transilvaniei, si astfelui a-lu sill la concessuni in favorea tierii si a natiunilor ei.**)

Intr'aceea magiarii si sasii, folosindu-se de absența năstra, in contielegere fratișca intre sine, tocmai ca in timpul uniunii trium nationum, au adus si au esecutat legile cole mai asupritorie pentru noi. ***)

Si asia potenu dice, că cu passivitatea noastră, asia cum s'a intielesu, inauguru si se- secutat ea pana acumă, am perdut in locu să finu căscigatu ceva.****)

Vediendu unii, că passivitatea se intielege de multi intr'unu felu, si érasi de altii intr'al- tulu, si că asia cum se intielege ca, de o parte nu este esecutavera, éra de alt'a demoralizato si pagubito; de ore ce contrarii nostri nu numai corumpu poporul cu totu felul de midioce, dar inca ilu si desbuia de intielegin- tă lui, ba că chiar si o parte buna din intieleginta s'a datu in braciale magiarilor, precum dovedira ecstă restaurațiile municipali din dilele trecute, unde forte multi dintre intielegintii nostri s'au ingagiat la totu conditiunile, — numai să fia pusi la căte unu postu, — ce este mai naturalu, de cătu că simtira necesita de a se gandi de alte midioce, d'a inaugura o alta politica.)

Dupa căte ceteiu in diurnalele nostre, in totu Ardealulu mai că nu seu vre unu comi- tatu, unde Romnii se nu fia pactatu cu ma- giarii, dar apoi colo la marginea Ardealului, in comitate, unde Romanii si in reprezentanti a comi- tatusi sunt in majoritate, ce nu s'a intem- platu !*)

*) Asia este formalmente. Dar passivitatea romanilor nici n'a avutu, nici n'a potutu ave scopul să mediocăca, ce nu-i să in potin- tă, ca Transilvania să nu fia representata in Dietă din Pesta, ci numai ca națiunea romana din acea tiéra să nu fia representata; si — acăstă intr'adeveru nu e repres-ntata, precum tocmai din dilele trecute, unde or' se constată in Caușa Ungariei, foră contradicere. Si — aci cade poterea cuventului. Red.

**) Definitiunea scopului este gresita. Prin absență — fia a celor 10—15 deputati romani, fia macar a tuturor celor 75 de deputati din Transilvania, fisico nu se poate impedeacă actiunea guvernului. Scopulu a fostu si este, precum nu o data lam splicat in acestă făia, a aretă domnilor stepanitori, că — romanii nu sunt multiamici cu legea facuta despre ei. foră ei, cu nedrépt'a si miserabil'a base constituutive ce li se ofere, ca din gratia, ca unor sclavi; că prin urmare nu recunoscu dreptulu unilaterale, arbitriu, volnici a dloru magari. Consecintă politice — n'aveau trebuită să le aplică. Scopulu deci a fostu: a face presiune morale si — politica. Acestui scopu — a-sintă romanilor ardeleani din Dietă pestana — de sicur a corespusu multu mai bine, de cătu proximită cătoru-va mameleci, cari la totă intrebarea să strige „igen“, să contradică si se paralizedie voturile celor doi-trei operatori ai drepturilor tierei si națiunei, si apoi se fia remunerati cu căte unu osu de rosu ! — Red.

***) Dar ore — pentru Ddieu! aci cătiva deputati romani poteau impedeacă acăstă?! — Să numai vorbim ca nisice ómeni foră esperi- intă. D'apoi că de la 1866 pana la 1868 deputati romani ai Ardealului, in frunte cu Bohatiel celu mare in gura, si cu Hossu celu „okos“, au siediutu in dietă ungarilor, cu Metropolitul Siaguna in casă magnatilor, e. bine: unde li sunt rezultate activitati, dovedile intelegeri nei si curagiului?!? Să nu ai in hidem cu ochii de naintea faptelor. — R e d.

****), Nu am cutesă să pronuncișu atătu de usior acăstă sentintă. Atătă scimă că: passi- vitatea aceea taroii genédia pre dnii stepanitori; si — atătă scimă că: deputati națiunali din Ungaria si Banatu au desvoltat cea mai incordata activitate, in dieta si pre cale privata, pre calea pactarilor, foră să fia festu in stare a cascigă pana acumă macar cătu o negru sub unghia! Dar dnii Brasoveni — ce cascigara cu multele deputatiuni, spose si — manifestatiuni in partea calora de la potere?!? Să nu ne sidamagim.

*) Acăstă pricepem; este intr'adeveru naturala urmarea. Insa — nenaturalu este resolu- tionea: pentru că statul amic si logicu. s'a esecutat reu, a primă svatul contrarilor de morte. Să nu se spăia nimenea de acăstă expresiune. Intr'adeveru, celu se din principiu mi- denge mis condițiunile de cultura si de desvol- tare, acel' a mi e contrariu de morte. Nime nu va cutesă să nege că, parol'a de activitate este parol'a gubernamentalilor. Atătă ajunge. R e d.

**) Pactările prin comune, ceruri, comitate, pentru influența locale, pre cătu ele au in ve- dere promovarea interesului națiunalu, si potu

Am disu că passivitatea asia cum s'a intielesu ea de unii, este si din acea privintia daunosa, caci poporul nostru este esecutatu tocmai in acestu anu de lipsa, pentru totu resstantile de dare, si inca astfelu esecutatu in catu, in unele locuri i-se vinde nu numai tiolele din casa, dar si vitele din curte, si nu este cine si-ar redică vocea sa intr'ajutoriulu lui.**) Vediendu-le totu acestea, si inca altele nenumerate, mai cu sema acea parte a intielegintei nostre, care traesce in medilocul poporului, vediendu de alta parte ca caus'a nationala, cea pana la 1866 cu atata pietate portata, astazi este parasita de conducerii ei cei adeverati, — intre cari eu in impregiurariile de facia nu sciu si nu intielegu pre altii, de catu pre comitetul nostru alesu de congresele din 1861/3, in fine mai presemtiendu, ca la alegerile fitorie inca si in acel cercu unde s'a fostu alesu romanulu pasivistu de carele atinseui mai susu, chiar de acuma se lucra pentru alegerea unuia dintre cei mai mari contrari ai Romanilor, si temendu-me ca poporul nostru, de o parte neagatu de multe duri si esecutiuni, er de alta parte espusu demoralisarei si corumporei din partea strainilor, mai vertosu la indemnul celor angajati pentru alegeria in posturi, va pasi fora 'vre-o directiune in facia alegerilor si in multe parti va gravita, ca si in trecutu, catra straini, si ca astfelui astazi, ici, mane colia se va rumpe de tulip' sa si va devoni preda contrarilor ei, si in fine vediendu ca totu natiunile nemulitamite din imperiu, precum sunt si cehii, si croatii, mis-a tote petrile pentru cascigarea drepturilor loru;***) considerandu dieu tote acestea, am credutu ca, nu vomu gresi deca intr'aste impregiurarii critice vomu caută, ceea ce credem ca ni este de lipsa ca si panea de tote dilele, adeca acelu organu, carele se ne adune din tote partile pe unde suntemu imprasciati cu parerile si convingerile nostre, intielegu congresu nationalu, pe care trebuie se-lu ceremu si de aceea, caci namai acolo potem statori obligatoriu modulu de procedere sol daria pe viitoru; dar se-lu mai ceremu si ca se potem decretati si a dispunelor. Si cine in impregiurariile de facia nu este petrusu de aceasta necesitate?! Numai aceia dora, cari se legana in ilusuni, ca ni i candu n'am statu asia de bine ca astadata! Domne forsece de asia bine! Vediendu inca intrarea nostra in actiune, cu intentiunea areata, se splica reu, nu sciu din rea pricepere, seu din patima; caci — „Gaz. Transilvaniei“ d. e. in amintitul nostru pasiu pentu congresu, nu vede nici mai multu nici mai putieni, de catu mergerea la Pesta,****) astu de ilpsa a-i observa, ca cetindu ea forta patima conclusulu nostru din Zernesci, nu va asto acolo alt'a, de catu numai dorint'a de a ne aduna intr'o adunare nationala, numesca-se aceea ori cum, unde se ne intielegem fraticese despre aceea ca — cum avemu se procedem'u pe viitoru in caus'a nostra nationala? Si apoi

acolo dora ne vomu intielege mai bine, de catu prindiurnale, si deca in urma contielegerei noastre se va decide acolo se merge la Pesta, seu dora la Viena, — ne vomu duce; er de va asta congressul de bine se remanem'u a casa, aici vomu remane, insa si aici nu ca domnul Redactore alu „Gazetei“, carele ori catu critica pe altii, elu insusi, ca membru alu comitetului Albei-super, nici o data n'a avutu placerea a merge se apere acolo interesele nationali, — dicu deca vomu remanem'a casa, si aici in activitate continua, dupa una programma sciuta, se luptam in totu loculu unde ni se va da ocazione.**) Mi se va obiecta pote, ca cine ne opresce se lucra si acuma? Eta cine: corespondintii cei nechiamati ai unoru diaria, cari indata ce face cineva ceva, ce crede bunu si folositoriu, cea ce insa nu e pe placerea altor'a, grasesc — nu a combatte obiectivinte, precum s'ar ouveni, dar a-si versu ocarile si imbalaturile loru cele mai ordinarie, si — care este urmarea acestoi procederi? Aceea ca, ceea ce facu aici 2—3, strica din colu alti 2—3; pentru ca vechia programma pentru activitate, este in contrastu — cum se pretinde — cu noua programma a passivitatii, si pentru ca ni lipsece una programma noua, pe care numai o adunare nationala generale ni o pote statori. **)

Dupa cele pan' aici espuse ar mai fi dora de observatu ca, pentru ce ne-am adresatu catra presiedintii comitetului permanent, alesu de congresele nostre din 1861/3, si prin trentii am cerutu conchiamarea unei adunari nationala. Marturisescu ca eu unu nu sciu astazi altu organu nationalu mai competinte, de catu pre acelu comitetu, carele este compusu din cei mai distinsi barbati ai natiunei nostre, si carele, pre catu sciu, nu este desfintiatu, si chiar daca ar si desfintiatu, ar trebui se-i ceremu reinfintarea; caci — rogu pro dnii de alta opiniune, se-mi spuna: cine altul ar potu convocu unu congresu in impregiurariile de facia? Au nu acelu comitetu, pre catu a condusu caus'a nationala, si-a atrasu increderea intregei natiuni? Se ni adacem'u numai bine a minte!****)

*) Dar acest'a nu oprescu conclusele de la Mercuria, precum principiul de activitate, sa punu in lucrare pre cei de fire nepasati. Insa — in catu pentru „Congresu“, seu ori ce adunare generale, bagati sema ca, atare nu se va concede, de catu deca poterile mai nalte vor fi sicure ca a-olo se va decretat cea-ce ele dorescu, si a nume se vor qualificat cele de la Mercuria din anul 1869 si dora inca si cele de la Blasius din anul 1848! Tieneti minta bine; — si asia o se vedeti retacirea de apoi mai mare de catu cea de nainte!

Traim in epoch'a reactiunei celei mai brutale. — Red.

**) Alt'a e caus'a, Dle protopopu! Nici o programa din lume nu statoresc pasirea intraga pana in cele din urma specialitatii; de catu este ca — nu sunteti organisati; n'aveti conducere; lipsesce disciplina. Si — aceste defepte trebuie suplinite, si inca catu mai curendu. Dar — este ore acest'a cu potintia intr'u congresu, candu regimulu vine apoi si er nimicesee atare organismu?! Nu remane de ci, de catu: nu a si patim'a la o parte, si apoi supunere spontana la o conducere centrale, unitarie, la aceea, pe care vocea comună o va recunoscere de cea — mai probata. Aceea indata va ingriji de organe prin parti; totu privatu, de buna voia, si cu observarea legilor in valore. Red.

***) Dar — ore impregiurariile de atunci se potu asemenea celor de astazi? Omeni guvernioru de atunci, meniloru de astazi?? Se luam bine a minte: pre candu Schmerling si Nádasdy si recrutau omenii dintre cei mai renumiti nationalisti, redicandu pre unu Popu, Puscariu, Moldovanu, etc. tocmai pentru ca trecceau de romani forte buni, si — foru se li era renuncarea la semtiemt-le loru nationali; — cum mai stam' astazi? Nu ore imbecilitatile si despriuitorii publici ai natiunei se redica? Si — mai cutesa astazi, eppu, metropolit, seu functiunari publici, se se mandrasca cu zelulu seu nationalu??

Omenii nostri cei-ce de la 1860, pan' la 1865, radicati de impregiurariile de atunci, au statu in fruntea miscariloru nostre nationali, de la 1866 in coci n'au siu face unu pasu sicuru, n'au scintu da unu svatu de Domne ajuta. — Nu noi, nu poporul ii-a pusu in scurtu, ei insisi s'au pusu; pentru ca si-au semtitu trecutu timpulu. Astazi a-i constringe se ese la lumina, ar fi unu anachronismu. Si — tocmai acest'a e gresiel'a nostra, ca — nu vremu se precepem'u marina diferintia intre atunci, si acuma, si nu avemu curagiul d'a ni acomodat lupta — nouelor referinti! Guvernul magiaru si politica lui, nu sufera de catu unele orbe. Ca atari — potem se ne impacam'u cu elu; altintrelea cauta se-lu combatemu pa' la cea din urma resuflare. Aci nu mai merge cu carnel'a. — Red.

Ja drepta ori gresita este procesarea a-nostra, lasu la judecat'a opiniunei publice, singurul tribunalu competitinte, dorindu ai se fia constatuit, ca am avutu si noi a-e convingeri, * dupa cari ne va judecat'a virilu; si deca mai dorim uva, aceea se, ca opiniu ea publica se nu aduca sentinta in acesta cestiune a supr'a-ne, cu graba, cu atatu, si putieni dupa calumniele, si personalitate din cutare diariu, carele in totu nu este de la sine, seu de la ai sei, nu de de catu tradare de natiune, — ci se-si rmedii sentinti a cu privire la totu impregiurariile, cari ne aflam' noi astazi, si cu priere: cele ce le vedem desvoltandu-se pe strazile in giurul nostru, si atunci vomu se capulu inaintea acelei sentinti.

J. Metianu
protopopu.

Langa Blasius, in 20 febr. 1872.

(Necasurile nostre municipale.) Pentru ca nici acestu actu se nu trcea nerregistrat in analele publicitatei, eca Vi tramitu Promemoriulu, care sub cursul siedintelor nou-creatule comitetu comit-tense din Alba-inferiore, subseris de membrii romani presenti, atatu virili, catu si alesi, si intre acestia de DD. Axente Severu, Simeone Balintu, Nicolau Sian-doru de Vistu, profesorele M. Moldovanu din Blasius, Georgiu Popa totu din Blasius, Nicolau Gritanu si Achim Daianu, ca mai cunoscuti, — subseris chiar in ser'a dilei datarei sale, si print' duoi insi dintre subscritori, adeca: Nic. Berbu adv. si proprietari din Cricau, si N. Mestecanu, parochu gr. res. in Rosia-montana, si credinti ai tuturor Romanilor, pana ce nea duru sessiunea, s'a predatu publicamente in man'a comitelui supremu George Pogdny, pe langa un'a suplica scurta, subscrisa era de toti subscritorii Promemoriului, tenorea carei suplica a fostu, ca acestu actu, respective prototu se se trcea simplu la protocolu pentru posteritate. —

Din unele parti s'a auditu, ca apoi in alti, dupa o desbatere destulu de ampla, intradereru s'a trecutu la protocolu, adeca s'a ordintu asiedierea lui intre acte. — Destul! Mai multu n'am asteptat.

— n — — n —
Dupa acestea l-sam' se urmedia in totu si aundarea sa si amintitulu:

Promemoriu.

Fiesce-care intieleginte din acesta patria trebuie sa recunosceti, cumcaurgerea victiei de statu aici la noi nu este linisita, pentru abnormitatea ciasunata de cestiunea de nationalitate.

Sau aredicatu voci in patria cu referire la conlocenitorii romani, cumca facia cu politia de passivitate adoptata in conferint'a de la Mercuria, se ie o conduitu, promisa prin acele voci, ca mai bine conducatoria la scopulu romanilor, adeca respectarea existintei loru nationali si a intereselor loru materiali, ce naturalmente curgu din existint'a nationala, — seu parindu acestu terenu, se intre intr'un'a activitate pentru vieti'a de statu.

Noi nu ne potem inmiti, si nici suntemu competitinti a ne inmiti intru a judecat, ca ore conferint'a de la Mercuria, unde au fostu reprezentate tote partile locuite de romani ale Transilvaniei, a datu un'a expresiune intu adeveru convenienta impregiurarilor si intereselor romanilor din Transilvania, ori nu? pentru ca noi, ca majoritatea membrilor romani alesi in comitetul comitatensu Alba-inferiore avem dreptu a pretinde numai atata, ca vocea nostra in comitetul comitatensu astazi se fa respectata de expresiunea vointiei romane intru acestu comitetu.

Dar curge din natur'a omului, ca la totu ocaziunile oportune se nisuiasca a se misca parna candu are vietia.

*) Credintie, credintie. Noi suntemu convinsi ca pornirile dvostre provin din cea mai buna credintia; dorerea nostra insa este ca, dvostre, manecandu din cele mai curate intintiuni, comiteti acte, cari forta previa contielegere, se manifesta in disarmonia cu tienut' a geniale, nu a-eta stasiati si slabii, ni compromisitul pt'a, si astfelui facu servitia contrarilor, si de altintrelea in disproportiune poterici facia de noi! — Argumintele ce dlu Protopopu Metianu, noa multu pretiuitu, acum vine a le susperne opiniunei publice, era indegetu, ba chiar necesaru, a se susperne opiniunei publice nante de adunarea de la Zernesci. Red.

Numai un'a regula imperativa escusata de ratuire essiste, care trebuie se suspinda in anumite giurstari si misicarea omului singur-teu, — adeca candu prin actiunea sa misicatoria, de repetite ori in acolosi impregiurari, esperiedia a secerat numai totu daune si desondore.

Desconsiderandu trecutulu romanilor politici din acestu comitetu de la 1861 si pana acum, subseris am asciutatu de instinctulu nestrut natural, ca la puneroa de ampoliati comitatensi si asiedierea basei pentru punerea loru, in dilele de ieri si alalta-ieri, se luam parte activa. —

Noi ca membrii ai acestui nou comitetu comitatensu din capulu locului nu am avut sperantia de a ni poti realizat vre-un'a vointia a nostra, candu adunandu-ne aici cu ocaziunea cestrei membrilor verificati, am auditu putinetea membrilor nostri virili si alesi din contingentulu intregu al membrilor de comitetu; prin urmare in considerarea populatiunei romane din acestu comitetu si a representarei si debile in comitetul comitatensu, din capul locului am fi avut de detorintia sò ne imprastiama inderetu pre la casele si chiamarile nostre private. —

Dar am avut motive ratiunali, cumca facia cu giurstarea, — ca un'a potere conduceria de destinele unui statu, care nu nisuesc a intemeia cali si isvoru prin cari se-pota deveni la cunoscinta adeverata a reledor si defectelor unor parti constitutive ale ei, abea poti ave deruptu ca aceleia apoi se le si auda pentru a nu le asculta, de la unii individi lipsiti din capulu locului de tota poterea, spre a le aduce aceleia la audiu ca un'a vointia a loru propria, — dicem: am avut motive ratiunali, ca facia cu acesta giurstare abnorna, totusi se intram si noi in activitate la restaurarea magistraturei acestui comitetu, si prin urmare se stam locu, pentru ca:

1. Se ne informam' despre cauza, pentru care dintr-unu contingentu de 420 membri de comitetu, romanii nu au mai multi de catu abea pre langa 70.

Ni-a parut reu de experinti a ce am capatato din acea motivare, care ni da convictiunea, cumca in acestu comitetu, pre langa fatalitatea, cumca logea de municipalitate, ca prin studiu anumit este escaleculata spre a sufocat int'adinsu tota activitatea romanilor din acestu comitetu, — cari macar ca dupa date statistice sunt pre mare potere in acestu comitetu facia cu alte poteri, — mai de curendu apusulu comitetu comitatensu, din care romanii inca la 1861 s'au retrasi, inca a conlucrat, — anumit in dilele din urma ale vietiei sale, candu a creatu normativele introducerei in vietia a vietiei noue de municipalitate, — la aceea, ca membrii romani se fia asia de putieni, — si anumit pria aceea, ca pre representantii comunelor si pre corporatiunile morali, cari la prossim'a alegere de deputatu dieialu s'au bucuratu de dreptulu de alegere, ii-a stersu arbitrarie din liste ale alegatorilor de membri de comitetu; si au creatu nesecere cercuri alegatorie cu greu accesibile, si de acei ce au remasu ca alegatori. —

2. Se vedem si se simu martori, ca ore cercurile asiediate in acestu comitetu astazi de cercuri decedintorie, reclama seu nu ajutoriulu si poterea nostra (?), si ore vréu seu nu a pactat cu noi, pentru a intrati si a lasa prin ele de intratu ca decisu comitatensu si aceea ce voimuci, nu numai ce voiescu ele? caci fora de aceea apoi nu mai are intielesu, ca noi in acestu comitetu se mai facem vorba in numele romanilor de aici.

Cercurile decedintorie au detorintia moral si responsabilitatea despre faptele bune seu reale din deciderea loru!

De experinti a ce ni-a venit de aici ni-a parut reu de un'a parte pentru aceea, ca pre cercurile dise le-am esperiatu totu precum au fostu ele, adeca: de pre egoiste si de pre putinu respectatorie a existintei nostre numerice din acestu comitetu; — dar' ni-a parut bine de alta parte, si incepe a-ni da ceva sperantia pentru venitoriu, ca una partida, ce s'a formatu din membrii de comitetu tienitori de nationalitatea magiaru, si anumit din majoritatea membrilor alesi din opidulu Aiudu, nu numai ca n'a ignorat si existintia nostra, dar' ne-a chiamat chiar si la aliantia.

E dreptu, ca si aceia, si si noi, nedisciplinati si tari de ajunsu — nu am potut se duce in indeplinire, dar nici aliaii aceea ce am staverit prin pactu.

Insa si noi si ei numai a ne intari ne po-

temu, de cumva vomu voi a ne sustine, căci materi'a ce tinde a se trage catre magnetulu nostru, este cea mai ampla; amendouru să intru aceea, că voim să introducemu si in vieti'a municipale a nostra, pana ce mai eșiste acăsta, un'a expresiune fidela a relationilor nostre sociali si naționali din acestu comitat.

3. Să vedem că dupa reclamările cele multe, ca romanii să se lase de politică pasivită adoptata in Mercuria, cari reclamari, precum și opinione publica dintre romanii acestei tieri, ca din isvoru, vinu din cercurile cele mai înalte decidiatorie, astazi intru sortea imperiului asiatic disu a lui Stefanu, cari cercuri sunt reprezentate adi mai eschisivu numai prin barbati de naționalitate magiară; dicem: dupa acele reclamari multe se vedem, cumea pre langa intrepunerea activitatei noastre, ce vor să creeze dura si cercurile decidiatorie astazi in acestu comitat, reprezentate mai eschisivu prin barbati tienitori de naționalitate magiară? dicem: ce se creză pentru noi romanii? —

Ni-a parutu reu că in comisiunea candidatoria numai grăita comitetul nă-a creatu unul, era insasi comisiunea candidatoria si pentru postul de vice-comite, si pentru celu de proto-notariu, si pentru celu de presedinte la scaunul orfanale, a candidatul numai pre unul si acelasi individu tienitoru de naționalitatea nostra romana, adeca pre D. Bas. Duca.

Pentru că la postulu de vice-comite să nu, fia alesu din lipsa poterei noastre; pentru protonegotariatu, ca persiflatu mai nainte de ne-aplu, să nu pota rees; si in urma să se afle bunu de presedintu la scaunul orfanale cu 2 assori si toti celialalti oficiali neromanii; — pana candu la postulu de vice-comite ar fi potutu a se candida altul dintre romani, care să insinuatu eschisivamente pentru acestu postu, si a carui qualificatiune cam greu s'ar poté combate.

Dar cercurile dise decidiatorie au votu a micsioră valoarea nostra si prin aceea, ca se arete la lume, că noi, numai unu individu avemu pentru tōte posturile, — fiindu ingrijito mai nainte, ca apoi acestu individu, să fie persiflatu ca ne-aplu la alta ce, de cătu la postulu de presedinte a scaunului orfanale.

Deonestarea nostra insa prin faptele cercurilor decidiatorie din acestu comitat, cari au redus valoarea nostra intr'atât'a, cătu romanii din comitatul Albei-inferiore să fie reprezentati in gremiu numai prin d. Bas. Duca, ca presedinte a scaunului orfanale, este non-contestabilu. —

Căci pre dlu Aronu Preza, ca alesu de alu 3 vice-notariu, care postu inca nici nu e sistemat, si-lă creatu comitetul in decuriera alegorilor, ilegalmente (§. 46 legea mun.), ni se va concede a-lu consideră noi din partea nostra de a fi pré mica persona spre a ne reprezentă pre noi in gremiu.

Pre dlu comite supremu din parte-ni ilu cunoscemu de nuu barbatu cu multu mai luminiatul si prudentu, de cătu să presupunem că Il. Sa nu va scăi pré bine, cumea pentru acăta deonestare a nostra Il. Sa cu capulu seu ni este năa respundietoriu, este respundietoriu oolocutorilor magari din acestu comitat, si este respundietoriu guverniului tieri, carele ilu susține; pentru că legea (§. 68 din legea munic.) nu pentru aceea a depusu in man'a densului 4 voturi din 7 in comisiunea candidatoria, ca unde comitetul cottensu, precum s'a spusu mai susu, compusu pre bas'a abnorma si silita, — in massa, la alegerea membrilor lui in comisiunea candidatorie, n'a corespusu celor ce reclama activitatea romanilor: anomalia alegerei acelor membri, in locu de a-si intrepune pondulu seu, inca mai s'o perfectione die.

4. Să vedem, că cum va să conduca Il. Sa dlu comite supremu cursulu alegorilor, si ce ordine se tienă in agende.

Ni-a parutu insa forte reu a esperia, că dlu comite supremu §-lui 46 din legea munic. n'a corespusu, de locu in conducerea pertracatorilor de la alegere; pentru că propunerea domnului baronu Splényi de a se crea unu alu 3-le si a 4-le vice-notariu, n'a fostu depusa la notariatul său in altu locu corespondietoriu cu 24 ore mai nainte, spre a poté fi ocultata; si totusi a slobozit' o sub decidere; era propunerea dlu Pávay V. Elek, pentru crearea unui postu de alu 2-le vice-comite, data in scrisu in man'a dlu comite supremu inca mai de tempuriu, de cătu cu 24 ore mai nainte, tetu eu acea ocasiune n'a voit u-a face de obiectu

de pertractare, si a pretinde deodată departe n'a fostu nici cu ce atentiu la aceea ca: a) in pertrapt parte nici un'a persoană dintre membrii, care este interesata; si b) ca membrii să aiba locu deschisititu.

Cuvintele si cugetele, le pre in acestu actu alu nostru, sunt cu serioze, de cătu să voim a ne umiti; dar aceea nu numai noi cumea in pertraptarile de alegorii rei, sgomotele cele enorme, mai venian de la cei interesati din principiu pro vice" si de la aseculatorii chiamati cum se pare anumitu ap-

Asi cugetam, că cele enunturi, nu sunt cause insuficiente, pentru cele esperiate pana acum, nei acum in cătu nu am voi să mai sporim crelorii in cari se asistă nu la desostra, să nu luăm nici un'a parte, nici rea judecătorii cercuali, ce mai resteză să cutedăm cu acăta ocazie a si comitetului să areducăm vre un'a sprinjirea propunerei insinuate dejă la insinuare.

Dar declarăm, cumea retragorii, că se tienă numai pana atunci, pana candu din membrii presenti ai comitetului, carei se remană in activitate, se va poté forma una partidă cu un'i asi programu formulat, sau, au formulat spre e. pentru a sei unu programu corespondietoriu pote cercustarilor de acolo si partidă stanga din comitatul Pestei, care să-lu potem acceptă si noi, si care partida cu atragerea nostra catre ea, să poată avea prosperitatea de a dispune de majoritate in comitetul e. atatensu; si apoi atunci noi de locu vom era la midilociu, si ca parte intregitorii partide, — aiba-si macar acea p-

asia numita *partita stanga* standardă, — pana conlueră din tōte poterile intru programului acelei partide.

Responsabilitatea să zaca apăcigării, acelor'a, cari pre noi cu fidelitatea, — a romanului catre guvernul ne-au suportat, — brăcă astfelui de vestimentu politic.

Aiudu, 1 februarie 1872.

(37 suscrieri.)

Sucera in 25 februarie 1872.

(Multe trebuințe, aduncu semtite, dă putieri faptori, si timpulu trece.) Finisim de in anul 1872 dōne lune de dile, foră să ni pătem sădă séma de vre-o faptă implita intru interesulu — progresului nostru naționalu, i ne temem, că anul curint se nu devina frăsunu de nelucrare si de perdere, fata bunu si anulu trecutu.

Nu e de ajunsu să semtimu numai si ne convingem de lipsele si neajunsurile noastre, ci se cere, ca foră multa vorba se punem man'a la fapta. Facutu-s'a multa vorba si totu face, — dar totu numai vorba, de insinuare prin actiuni a unui institutu romanesc de imprumutu si de pastrarii său economii in folosulu poporului de la tiéra; ideia forță salutară, mai alesu acuma, candu inunda tiéra cu imprumuturi institutu galicianu, ce urmarește totu acel'a scopu, insa in folosulu unui consorci străinu. Frin sprinjirea institutului acestuia sădă tieranul roman din Scila in Charibde; eaci pe candu mai nainte ilu esplotă si i mancă totu banulu si tōta avorea jidovulu camatariu, acumu vine o compania străină să-lu desbrace si să-lu sploateze sub alte forme. Tōta perderea insa ce o patiesce veri ce tieranu romanu, o patiesce națiunea intr'égă, si perdere națională. Spre a feri deci pre tieranu de esplotare străină, prin urmare spre a feri națiunea de daune, e de neaperata trebuința.

reia institutului amintit. Statutele facute găta; dara nu se gasesc in patru insi, cari, formandu unu comitetu prăsădită apuce tréb'a la mana, se conchiamă si se ferintă ad hoc spre revederea loru, si le substerne guvernului spre aprobare, si castiga actionari si in fine se conchiamă una, — ducându constituția. Dupa statutele provisoriu, se dau de ocamdata numai una suta de octombrie este de 100 fl, si actiunea se platesce in rată: rată prima e cu 30 fl, era cele urmatorele et-

și incătu in restimpu de trei ani de dile se seplinescă sum'a de 100 fl. Estu modu e forte desnita insinuare institutului amintit si nu e cere de cătu — veintia buna pentru efectuare.

Audit'am multe si de insinuare unei azete cu tendintie romaneasca si de mult'a disputa in privint'a limbei, in care se ese aceea lumina. Unu organu naționalu in care se se murăsesca interesele romane preste totu si ale erisioriei noastre specialu, ni trebuie ca paneau de tōte dilele. Deci ne am semti forte neplătitu atinsi, daca am vedé, că din cauza limbei si a potutu realiză idea.

In timpul din urma s'a tienutu in Cernavoda una conferintă pentru urdarea unei reunii politice-naționale si s'a alese unu comitetu de sue, pentru compunerea statutelor respective. In acăta intreprindere o salutam cu bucuria, intru că in adeveru avem trebuintia imperiale de unu centru politicu-nationalu, si unu lignău a acestui centru ni-a facutu să cademus atât de reu la alegorile dictale din urma; căci eramu foarte programu nationalu, foarte conducere si intentare.

Acumu se mai nasce idea si se sentiesc tribuinită de insinuare unui institutu romanesc mai inaltu pentru cultură fetisielor noastre. La asta intreprindere e vorba să ie initiată r'a damele, pentru că ele pricepu si semtiesc

bine scaderile si daunele ce le auferim din pe etu de vedere naționalu, deces lasănu copilele noastre cu totulu numai pensionatelor si scăldorii lesiesci si nemtiesci din tiéra. Grabescăeci cu lucrările preparative pentru dinsu, in acăta este mai multu decâtă ora a unsprediecea de a scăpa din noianulu culturei straine, vréu se dicu, de desnationalizare. Instruocionea, crescerea națională romana a sesiunii femeiescu este acelu factoru naționalu, care preferintia e menită să constitue si să culmineze elementul naționalu. Er daca e vorba de bilocele banali, apoi pare ca si acestu institutu nu i lese si mai currendu s'ar poté insinuare prin iunii.

Din tōte se vede că: avem trebuintie multe si mari, că — cu totii le semtimi, dar — omeni de inițiativa, de fapte — avem și pre

intioni! —

Concurrentii au a-si adresă cursele timbrați si prevedute cu testimoniu de calificare, catre unu sinodă parochialu gr. or. din Bolduru, la manele dlu protopopu G. Pesteanu in Lugosiu.

Bolduru, 7 februarie 1872.

In contilegere cu

2—3 D. protopopu tractualu Comitetulu parochialu.

Concursu.

Nimicindu-se alegerea de protopresbiteru pentru protopresbiteratul gr. or. rom. din tractul Sirie (Világos) tienuta in 16 octobre 1871, — pentru implinirea postului de protopresbiterul acestu protopresbiterat, se deschide concursu non.

Emolumintele impreunate cu acestu post sunt:

a) Veniturile parochiei protopresbiterale din Siria, precum: una sesiune de pamantu aratoriu, birulu, si tacele parochiali;

b) De la preotii gr. or. din tractul protopresbiteral, birulu in grâu, cete 5 mesure de la fie carele preotu;

c) Tacele stolari cete 1 fl. pentru fiecare siedula matrimoniala.

Doritorii de a concurge pentru acestu postu, sunt detori a dovedi cu documente valide:

1. Conformu dispuștiunei Stat. org. cumea sunt opti si bine meritati pe terenul bisericescu, avandu aptitudinea a o documenta cu atestatul din partea jurisdicțiunii diocesane competente;

2. Că sunt bine meritati pe terenul școlar, literar, si politicu-naționalu;

2. Conformu decisiunei aduse in sinodul eparchialu aradanu din anul 1871 sub numerii 33 si 39 — recurrentii au să dovedească cumea pe langa cursurile teologice au studiatu sciințele juridice, său celu putinu cele filosofice. —

Recentii au a-si substerne cursele, instruite cu documentele posibile, pana la 12 martiu 1871 st. v. adresandu-le si tramiendu-le comitetului protopresbiteral gr. or. al tractului in Siria-romana (O Világos), comitatul Aradu, in Ungaria.

Datu din siedintă comitetului protopresbiteratului a tractului Sirie, tienuta in 7 februarie 1872 st. v.

In contilegere cu comisariu cons. Rds. alu Josifu Belesiu :

Comitetulu protopresbiteralu alu Siriei.

3—3

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa insinuarea telegrafica din 29 februarie 1872.)
Imprum. de statu convertat cu 50% 63.70 Imprum. naționalu 67.20; Actiunile de creditu 343.50; — sortiurile din 1860: 115. — sortiurile din 1864: 144. — ; Obligatiunile de sarinarii de pamantu, cele ung. 80.25; banatice 78.; transilv. 77.25 — bucov. 74. — argintulu 113.25; galbenii 5.40 napoleoni 9.18.